

Департамент культури, туризму, національностей та релігій
Запорізької обласної державної адміністрації
Комунальний заклад «Запорізька обласна бібліотека для дітей «Юний читач»
Запорізької обласної ради

Мандри КНИЖКОВИМИ СТОЛИЦЯМИ СВІТУ

Методичні поради бібліотекареві

Запоріжжя
2019

Мандри книжковими столицями світу. Методичні рекомендації бібліотекарів / укладач Н. О. Шахневич; Запорізька обласна бібліотека для дітей "Юний читач". – Запоріжжя, 2019. – 24 с.

Методичний матеріал містить інформаційний матеріал про світові книжкові столиці та рекомендації по проведенню бібліотечних заходів, присвячених популяризації книги та читання.

Розраховано на бібліотечних фахівців та широке коло читачів.

Укладач:

Шахневич Н. О.

Комп'ютерна верстка

та редагування

Веселова Л. Г.

Відповідальна за випуск

Данилова Л. В.

2 листопада 2001 року на Генеральній конференції ЮНЕСКО була прийнята Резолюція 31с/29 про створення проєкту "Всесвітня книжкова столиця", ініціаторами якої стали іспанські книговидавці, бібліотекарі та письменники.

Комітет, створений ЮНЕСКО для вирішення питання, якому місту буде надаватись право носити титул Всесвітньої книжкової столиці, складається з представників ЮНЕСКО, Міжнародної асоціації видавців (IPA), Міжнародної федерації книги та продавців (IBF) і Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій та установ (IFLA).

Починаючи з 2001 року Комітет щорічно надає почесне звання Всесвітньої книжкової столиці місту, яке зобов'язалось популяризувати книги та читання, підкреслюючи життєву силу літературної творчості. Це звання отримати непросто: місто-претендент повинно не тільки мати розвинену книжкову інфраструктуру – книгарні, бібліотеки, читацькі клуби, виставки, але й проводити активну і нетривіальну пропаганду читання. Цей статус також надає можливості місту і країні більше розповісти про свої бібліотечні колекції та загалом про роботу своїх бібліотек. Власне, як член журі, що висуває рекомендації щодо кандидатів на Книжкову столицю світу, Міжнародна федерація бібліотечних асоціацій та установ підтримує пропозиції, які ставлять бібліотечну сферу на чільне місце.

Оголошення міста Всесвітньою столицею книги є іміджевим і носить суто символічний характер, присуджується за кращі міські програми із заохочення до читання і любові до книжок. Проєкт не передбачає грошової винагороди, навпаки, одна з умов для претендентів – довести можливість профінансувати культурні програми та залучити до участі місцеве наукове та літературне співтовариство.

Повноваження міста-переможця тривають з 23 квітня поточного року до 22 квітня наступного. Дата передачі титулу Всесвітньої книжкової столиці 23 квітня обрана не випадково, адже саме у цей день відзначається Всесвітній день книги та авторського права. В свою чергу і ця дата не є випадковою, вона народилася в Каталонії (Іспанія), де 1923 року книговидавці вирішили влаштувати грандіозний книжковий ярмарок (Feria del Libro), щоб ушанувати пам'ять Мігеля Сервантеса, Інкі Гарсіласо де ла Веги і Вільяма Шекспіра. Цікаво, що саме 23 квітня народились Моріс Дрюон та В. В. Набоков, а також наш земляк – письменник Андрій Курков.

Отож щорічно, в рамках проведення Всесвітнього дня книги і авторського права, відбірковий комітет у складі Міжнародної спілки видавців, Міжнародної федерації книготорговців та Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій і установ обирає Всесвітню столицю книги.

До 2003 року міста на це звання номінувались без громадського обговорення, а, починаючи з 2004 року, переможці проєкту Всесвітньої книжкової столиці визначаються за допомогою громадського голосування.

Першою книжковою столицею світу 2001 року став Мадрид (Іспанія). Наступними були: Олександрія (Єгипет, 2002), Нью-Делі (Індія, 2003), Антверпен (Бельгія, 2004), Монреаль (Канада, 2005), Турін (Італія, 2006), Богота (Колумбія, 2007), Амстердам (Нідерланди, 2008), Бейрут (Ліван, 2009), Любляна (Словенія, 2010), Буенос-Айрес (Аргентина, 2011), Єреван (Вірменія, 2012), Бангкок (Таїланд, 2013), Порт – Харкорт (Нігерія, 2014), Інчхон (Республіка Корея, 2015), Вроцлав (Польща, 2016), Канакрі (Гвінея, 2017), Афіни (Греція, 2018). Шарджа (Об'єднані Арабські Емірати, 2019). Всесвітньою книжковою столицею 2020 року 23 квітня стане Куала-Лумпур (Малайзія). Вже відоме також місто, що стане книжковою столицею 2021 року – це місто Тбілісі (Грузія).

Можливо, настане час, коли і українські міста матимуть змогу боротись за цей почесний титул. А поки що, пропонуємо Вам ближче познайомити своїх читачів з містами, що у свій час вибороли почесне звання Всесвітньої книжкової столиці.

Мадрид (Іспанія)

Найпершою Всесвітньою книжковою столицею стала іспанська столиця Мадрид. Причиною обрання першою книжковою столицею світу саме Мадриду послугувало те, що тут, починаючи з 1923 року, проходить захід, що має велику культурну значимість: книжковий ярмарок – Feria del Libro de Madrid.

Під час ярмарку, серед багатьох інших заходів, організовуються Сервантесовські читання, однією з особливостей яких є озвучення знаменитого іспанського роману "Дон Кіхот" різними мовами у виконанні політичних діячів, відомих акторів, режисерів, письменників і громадських діячів.

Мадридський книжковий ярмарок традиційно проводиться на алеї Пасео де Кочес в Парку Ретіро, де гості та мешканці іспанської столиці можуть придбати найновіші бестселери зі значними знижками. Всім, хто купив книгу на ярмарку у цей святковий день, прийнято дарувати на знак подяки троянду.

За даними Федерації видавництв Іспанії, середньостатистичний житель країни прочитує за рік понад 10 книг, а більше половини читачів складають жінки. За цією ж статистикою у всіх вікових групах, за винятком молоді від 14 до 24 років, з кожним роком зростає інтерес до читання – 58 % громадян королівства стверджують, що читають від одного до двох годин на день і надають перевагу паперовому формату перед електронним.

Олександрія (Єгипет)

Олександрія стала другою Всесвітньою книжковою столицею. Вибір саме цього міста

пов'язаний з відкриттям у ньому нової Александрійської бібліотеки "Александріна". Ідея споруди бібліотеки на місці античної Александрійської бібліотеки виникла ще на початку 1970-х років і належала групі професорів Олександрійського університету.

12 лютого 1990 р. в Асуані в присутності глав держав та офіційних осіб було підписано декларацію про відродження античної бібліотеки Александрії. Благородний проєкт втілювався в життя під егідою ЮНЕСКО й уряду АРС.

Архітектори намагались передати дух античної бібліотеки й водночас створити установу, здатну задовольнити потреби сучасних читачів. Площа бібліотеки займає 40 тис. кв. м. У ній, крім читальних залів на 2 тис. місць та книжкових полиць для 8 млн. томів і 10 тис. давніх манускриптів, є великий конференц-центр, лабораторії для проведення реставраційних робіт, виставкові галереї, три музеї та науково-дослідний відділ. Упорядники не прагнули зібрати всі книжки світу – це завдання непідсильне навіть для бібліотеки Конгресу США з її величезними коштами, але хотіли зберегти вірність духу Александрійському мусейону – одному з головних наукових і культурних центрів елліністичного світу, заснованому в Александрії на початку 3 століття до н. е., створивши в бібліотеці атмосферу суворой науковості й відкритості для всіх.

За задумом бібліотека мала стати для світу вікном у Єгипет, а для Єгипту – вікном у світ. Її відкриття було призначене на 23 квітня 2002 року, але відклалось у зв'язку з трагічними подіями в Палестині, які створили, за словами президента АРС, "непідходящу для такої церемонії атмосферу". Проте бібліотеку все ж таки було відкрито цього ж 2002 року. Попри всі негаразди і нестабільний стан у країні проєкт відновлення Олександрійської бібліотеки було реалізовано, бо він був розрахований не стільки на неприємне сьогодення, скільки на гіпотетично краще майбутнє... І підтвердженням цьому є, наприклад, той факт, що під час революції 2011 року в Єгипті жителі Александрії вишикувались у живий ланцюг навколо бібліотеки, щоб захистити її від натовпу мародерів, які, підпалюючи, трошили все на своєму шляху.

Зараз бібліотека Александріна – це місце зустрічі світових культур і набуття універсальних знань. Свідченням цьому є розташування у ній одного з двох дзеркал сервера Інтернет-архіву (веб-сервісу архівування "Internet Archive") – неприбуткової організації, заснованої у 1996 році в Сан-Франциско Брюстером Кейлом, метою якої є збереження культурно-історичних цінностей цивілізації в епоху Інтернет-технологій, створення і підтримка електронної бібліотеки.

Нью-Делі (Індія)

Нью-Делі стало третьою Всесвітньою столицею книги завдяки Міжнародному книжковому ярмарку (МКЯНД), що проходить

на його території і служить мостом між видавцями і читачами.

Це найбільший книжковий ярмарок у Афро-Азійському регіоні та третій у світі після Франкфуртського та Лондонського. Він відкритий для широкої публіки. У ньому бере участь велика кількість країн світу, це "скарбниця" для любителів книг з усього світу. Перший МКЯНД був проведений 1972 року. У 1976 році МКЯНД набув особливого вигляду, оскільки розмістився в виставковому комплексі Прагаті Майдан, що розкинувся на великій території, і, починаючи з цього часу, він став проводитись раз на два роки.

У той час як більшість міжнародних книжкових ярмарків звичайно орієнтуються на професіоналів у видавничій справі, МКЯНД виступає платформою не тільки для національних і міжнародних видавців, але й надає можливість звичайним читачам та інтелектуалам вибирати краще серед запропонованих книг. Тому й не дивно, що щорічно МКЯНД відвідують понад 2 мільйони книголюбів з усього світу.

В межах ярмарку також відбувається літературний фестиваль, де гості можуть брати участь в обговореннях останніх книжкових новинок, а також відвідувати лекції, присвячені театру, документальній літературі і видавничому бізнесу. Серед переваг ярмарку – не лише розмах, а й безкоштовний вхід, адже, за словами організаторів, "кращі речі в житті мають бути безкоштовними".

Антверпен (Бельгія)

Велике різноманіття переваг зробило Антверпен четвертою Всесвітньою книжковою столицею. Що ж це за переваги? По-перше, Антверпен – друге за величиною місто Бельгії (населення – понад 500 тисяч осіб), другий за величиною порт Європи, а ще це – неформальна фламандська столиця. Його також називають і столицею бельгійської моди, адже Антверпен виплекав багатьох всесвітньо відомих модельєрів.

Крім того, Антверпен вважається найбільш динамічним і креативним містом Бельгії, що привертає алмазних дилерів, навіжених клаберів (люди, що більшу частину вільного часу проводять у клубах та інших розважальних заходах) та любителів мистецтва. У середині XVI століття він був одним з найважливіших міст Європи, а також містом видатного художника Пітера Пауля Рубенса.

Сьогодні Антверпен представляє собою вируючий мікс, що складається з насиченого творчого середовища, захоплюючих розваг, а також вражаючих культурних та архітектурних контрастів.

Однією з найвідоміших культурних і історичних пам'яток Антверпену є Музей Плантена-Моретуса, відкритий у 1876 році і присвячений друкарській справі. Він входить до списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Особливу цінність

представляє його середньовічна будівля і дворик з садом, створені на початку XVII століття, а також старовинна бібліотека, історичний книжковий магазин і унікальна колекція рукописів, gobеленів та найстаріших у світі примірників друкованої преси.

Монреаль (Канада)

Монреаль ЮНЕСКО проголосила Світовою столицею книги завдяки високому рівню популяризації книги і значному потенціалу всіх, хто залучений до видавничого процесу.

На заході з урочистого відкриття Всесвітньої книжкової столиці – 2005 зустрілись літератори й артисти міста Монреаль, а також французькі і квебекські діячі культури, політики і адміністрація. Гостей прийняли артисти Цирку Сонця. Митці з Монреаля прочитали уривки з творів, присвячених їх місту, і виконали про нього пісні. Пам'ятна книга, що містила представлений репертуар, була випущена з цієї нагоди і подарована всім запрошеним.

Монреаль – місто, яке живе активним літературним життям. Характерною рисою літературного середовища Монреаля є різноманіття представлених тут культур: англійської, французької, іспанської, карибської, місцевої та, навіть, східної.

Бібліотечна мережа Монреаля охоплює 56 бібліотек (і це тільки на острові). Сюди можна звернутись не тільки за книгами, а просто прийти і спокійно попрацювати.

Монреальці говорять, що бібліофіли, які усе життя добре поводитись, після смерті потрапляють в одну з монреальських бібліотек, а ті, що особливо відміtilись, одразу в BANQ - Bibliothèque et Archives nationales du Québec (Бібліотека і Національний архів Квебека). Ця бібліотека розташована в самому центрі міста у величезній сучасній будівлі зі своїм виходом до метра. Життя бібліотеки насичене і кипить подіями і заходами: семінари, конференції, виставки, круглі столи тощо. Виглядає це настільки велично, що, як би, і зайти страшно. Насправді ж вона відкрита і доступна для усіх бажаючих. Як і в будь-якій бібліотеці Монреаля, там можна розташуватися з комфортом і скористатися усіма ресурсами безкоштовно.

Турин (Італія)

Італія є одним з найпотужніших в Європі книжкових ринків, тому до книговидання тут ставляться як до серйозного бізнесу, не забуваючи і про культурну складову.

Зокрема, щороку навесні столиця П'ємонт

Турин стає книжковим центром Європи. Тут, в районі Лінготто, в облаштованому під виставковий комплекс колишньому заводі "ФІАТ", розгортається книжковий ярмарок-виставка Salone del Libro di Torino. Комплекс Лінготто об'єднує виставкові приміщення, два готелі, торговельну галерею, театр, художню галерею, концертний зал.

У 2005 році ярмарок проходив під девізом: "Всі книги світу – це не сон", – і повністю виправдав його: у чотирьох павільйонах розмістилась видавнича продукція з 24 країн (щоправда, велика частина – італійською мовою). Ярмарок відвідали понад 240 тисяч чоловік. Сам ярмарок вражав масштабами і оформленням стендів. Було багато телекамер, йшли прямі трансляції з заходів і презентацій. Було також багато дитячих майданчиків.

ЮНЕСКО, оцінивши величезне культурне значення цього заходу, вирішила оголосити Турин Світовою столицею книги 2006 року.

В рамках проведення ярмарку Salone del Libro di Torino проходить також Міжнародний книжковий форум IBF – International Book Forum. Цей Форум щорічно відбувається за підтримки Італійської Торговельної палати (Italian Trade Commission). Гостей від кожної країни офіційно запрошує Відділ розвитку торговельного обміну Посольства Італії. За словами французького агента П'єра Астьє, серед фахівців цей форум вважається одним з найважливіших майданчиків для переговорів. І дійсно, його учасниками були практично всі найбільші італійські видавництва, видавці і агенти з багатьох країн – Іспанії, Швеції, Норвегії, Нігерії, Франції, Німеччини, Канади, Туреччини, України, Вірменії, Грузії, Росії та ін.

Богота (Колумбія)

Звання Всесвітньої книжкової столиці отримати непросто – місто-претендент повинно не тільки мати розвинену книжкову інфраструктуру – книгарні, бібліотеки, читацькі клуби, виставки – але й проводити активну і нетривіальну пропаганду читання. Так, Богота, столиця Колумбії та найбільше її

місто, у боротьбі за звання Книжкової столиці-2007, серед багатьох цікавих програм з популяризації книг і читання, провела ще й оригінальну акцію: мешканцям міста, які були вимушені стояти у чергах, міська влада запропонувала почитати книжку.

Богота завжди відрізнялась багатим культурним життям. Тут знаходяться Колумбійська академія, Національний університет Колумбії (відкритий у 1867 році) та інші вищі навчальні заклади. Саме завдяки великій кількості університетів і бібліотек, Боготу часто називають "Афінами Південної Америки". У 1910 році тут була заснована Національна консерваторія, а в 1936 – Національний

симфонічний оркестр. А ще тут працює велика кількість театрів і картинних галерей, зосереджені 9 основних музеїв Колумбії.

У столиці Колумбії проходить чимало цікавих фестивалів, відвідати які доречно усім, хто хоче ближче познайомитись з культурою Колумбії та її столицею. Зокрема, популярними є три фестивали, присвячені кінематографу – Festival de Cine de Bogotá (відбувається в середині вересня), Eurocine (у квітні), а також Festival de Cortos de Bogotá (на початку грудня). Кожні 2 роки, у квітні, в Боготі проходить Іberoамериканський фестиваль театру Festival Iberoamericano de Teatro, який вважається сьогодні одним з найбільших у світі театральних фестивалів.

Фестиваль Feria Internacional del Libro de Bogotá також вважається одним з наймасштабніших у всій Латинській Америці. На час проведення фестивалю (з середини квітня до початку травня) він перетворює Боготу у світову столицю видавничої діяльності. Тут зустрічаються письменники, редактори, графічні дизайнери, журналісти, літературні агенти, продавці книг.

Амстердам (Нідерланди)

Восьмою Книжковою столицею світу 23 квітня 2008 року стала столиця Нідерландів – місто Амстердам. Протягом цілого року жителі країни задавали тон у літературі та книговиданні. Було розроблено цілорічну програму заходів під назвою "Відкрита книга", яка охопила цілий рад різноманітних літературних подій для широкого загалу, а також виставки, конгреси, міжнародні зустрічі, серед яких був і щорічний Конгрес європейських книготоргівців. Місцями проведення літературних заходів стали Амстердамська публічна бібліотека, культурно-інформаційний центр Rakhuis de Zwijger, численні парки та площі міста, де знайшли привід зустрітись і професіонали, і читачі, і письменники. Символами Книжкової столиці – 2008 було обрано філософа Спінозу, який більшу частину життя провів у Амстердамі, письменницю Анну Франк, яка переховувалась тут з родиною під час війни і написала про це у своєму «Щоденнику дівчинки», а також відому дитячу письменницю Анні Шмідт.

До речі, Амстердамська публічна бібліотека – найбільша в Європі. Її фонд складає понад 5 млн. одиниць зберігання, працює у ній 326 співробітників. Щорічно бібліотеку відвідують понад 4 млн. читачів, у тому числі 153 тисячі постійних користувачів і 1млн. 200 тисяч Інтернет-користувачів. У основній будівлі бібліотеки знаходяться 300 місць для роботи в Інтернеті та 1 000 читальних місць. А ще тут розташований театр на 250 місць, кафе і ресторан та чотири конференц-зали. Щорічно тут проводиться 5 700 культурних заходів, серед яких і театральні постановки та семінари.

Бейрут (Ліван)

23 квітня 2009 року естафету Всесвітньої книжкової столиці було передано ліванському Бейруту. Рішення відбіркового комітету при ЮНЕСКО щодо Бейруту як книжкової столиці було обґрунтоване, зокрема, "прихильністю ліванської столиці до ідеалів культурного розмаїття, діалогу й терпимості, а також змістовністю й динамічним характером представленої програми". Вибір комітету свідчив про міжнародне визнання і повагу до роботи, проведеної Бейрутом для встановлення діалогу, необхідного в регіоні. Не безпідставно, комітет вважав, що книга, будучи "інструментом миру і взаєморозуміння", зіграє значну роль у цьому процесі.

Проте, в уявленні українців Ліван навряд чи асоціюється з літературою. Передусім це країна, що розташована на узбережжі Середземного моря, тому і користується увагою туристів. Ну, ще, можливо, ми знаємо, що символом цієї країни є кедр. І мало кому відомо, що саме Ліван дав світові перший алфавіт – а вірніше, його подарували людству давні фінікійці, які мешкали на теренах нинішнього Лівану. Зараз у Національному музеї Бейрута зберігаються зразки фінікійського алфавіту, який ліг в основу грецької та арабської писемності.

Сьогодні в державі з населенням лише чотири мільйони проживають послідовники приблизно 17 різних релігій та віросповідань. Це світоглядне розмаїття, безперечно, відобразилось і на літературі. Ліванці вважаються арабською нацією, що найбільше читає, відповідно ліванська література – одна з найрозвиненіших в арабському світі. Найвідомішими письменниками Лівану сьогодні називають Аміна Маалуфа, Еміля Насраллаха і Ханана Аль-Шейха. Проте сучасному українському читачеві мало відомі не лише сучасні письменники Лівану, а й ті, що творили 100-300 років тому. На жаль, про них знають хіба спеціалісти-літературознавці. Хоча, до прикладу, та ж Індія з літературою асоціюється у нас більше.

Любляна (Словенія)

Рішення про надання титулу "Книжкова столиця світу – 2010" столиці Словенії було ухвалене ЮНЕСКО у зв'язку з відмінним розвитком у Люблянці книжкової мережі, а також високим відсотком у ній читаючої публіки. Зіграли свою роль також різноманітність і повнота програми, яка знайшла підтримку серед всіх представників книговидавничої справи (видавців, бібліотекарів, книготорговців).

Протягом року, коли Любляна носила цей почесний титул, тут відбулись Міжнародний книжковий фестиваль і Всесвітній конгрес, в рамках яких пройшли різноманітні тематичні заходи.

До слова, у Любляні щорічно видається не менше 4500 нових книг, понад 1000 з яких – художні. У місті також працює багато публічних бібліотек. Найвідомішими серед них є Національна й університетська бібліотека та Палац-бібліотека семінарії.

Національна й університетська бібліотека – головна наукова бібліотека Словенії, заснована 1774 року. Вона розташована в будинку, побудованому за проектом архітектора Йозе Плечника і вважається одним з найвидатніших його проєктів.

Палац-бібліотека семінарії – пам'ятка правобережної Любляни. Він розташований недалеко від Палацу Єпископа і зовсім поруч з собором Святого Миколая. Над його створенням на початку XVIII століття працювала ціла плеяда талановитих італійців. Автор проєкту, архітектор Карло Мартинуцци, створив Палац у стилі італійського бароко. До цього часу збереглися солідні дубові меблі, виготовлені тоді спеціально для бібліотеки, що розмістилась у Палаці. Це була перша публічна бібліотека Словенії, заснована на початку XVIII століття. Навіть не враховуючи середньовічних рукописів, інкунабул та численних раритетних видань, бібліотека, облаштована в інтер'єрі бароко, сама по собі є прикрасою Любляни і усієї країни. На сьогоднішній час бібліотека вже не є публічною, вона – власність семінарії.

Буенос-Айрес (Аргентина)

Головними причинами, за якими Буенос-Айрес було обрано Всесвітньою столицею книги 2011 року, стали якість, різноманіття і загальна орієнтація запропонованої Аргентинською столицею програми книжкових заходів. До того ж у цьому місті щорічно відбувається найбільша в Латинській Америці книжкова виставка-ярмарок. Виставка-ярмарок 2011 року проходила під гаслом: "Місто, відкрите світу книг". На ній було представлено понад півтори тисячі найбільших видавництв із 42 країн, зокрема з України, Азербайджану, Вірменії. Захід відвідало близько 1,2 мільйона любителів книг. На книжковому ярмарку читачі змогли поспілкуватися з такими відомими літераторами, як південноафриканець Уїлбур Сміт, чилієць Хорхе Едвардс, іспанці Роса Монтеро і Антоніо Муньос Моліна. Програмою ярмарку передбачалось також проведення 6-го міжнародного фестивалю поезії.

У церемонії відкриття виставки-ярмарку взяли участь відомі письменники, представники федерального уряду і мерії Буенос-Айреса, дипломати і прості відвідувачі. Міністр освіти Альберто Силеоні (Alberto Sileoni) в своєму виступі на відкритті підкреслив, що книжкова виставка сприяє, зокрема, розвитку культури читання серед дітей і підлітків. Говорив він і про мільйонні накладки книжок, що видаються щорічно в Аргентині.

До слова, друковані книги в Аргентині користуються особливою популярністю. По-перше, через економічну ситуацію: в Аргентині немає податків на видавничу продукцію. Свою роль також грає і культура читання серед місцевих жителів: вони можуть використовувати різні гаджети, щоб відповісти на електронні листи чи повідомлення у соціальних мережах, але у читанні віддають перевагу саме друкованим книгам. Тому не дивно, що столиця Аргентини встановила абсолютний світовий рекорд за кількістю книжкових магазинів у місті – 25 книгарень на кожні 100 тисяч осіб. Так, Буенос-Айрес на менше ніж три мільйони мешканців має 734 книгарні.

Україна традиційно взяла участь у 44-му міжнародному книжковому ярмарку Буенос-Айреса – найбільшій іспаномовній виставки сучасної книги у світі.

У Буенос-Айресі також знаходиться Національна бібліотека Аргентинської Республіки – найбільша в Аргентині і одна з найважливіших бібліотек в Америці. Вона була заснована у вересні 1810 року згідно з декретом Першої хунти Аргентини, першого незалежного уряду країни і називалась Публічною бібліотекою Буенос-Айреса. У 1884 році бібліотека переглянула свою місію, офіційно змінивши свою назву на Національну бібліотеку Аргентини. Цікавим фактом в історії цієї бібліотеки є те, що у другій половині ХХ століття її директором був всесвітньо відомий аргентинський письменник Хорхе Луїс Борхес.

Єреван (Вірменія)

Однією з головних причин вибору ЮНЕСКО Єревану Всесвітньою книжковою столицею – 2012 стала наявність у Вірменії Інституту стародавніх рукописів імені Месропа Маштоца, відомого у світі як Матенадаран. Це найбільше у світі сховище давньовірменських рукописів, створене у 1920 році на базі націоналізованої колекції рукописів Ечміадзинського кафедрального собору, налічує понад 119 тисяч одиниць зберігання. У 1997 році ЮНЕСКО внесло Матенадаран до Міжнародного реєстру "Пам'ять світу". Ще одним приводом обрання Єревану книжковою столицею стало відзначення 500-річчя вірменського книгодрукування. Вітаючи Вірменію з перемогою, Генеральний директор ЮНЕСКО Ірина Бокова заявила: "Я вітаю Єреван, який представив дуже

цікаву програму, що увібрала у себе безліч різних тем, у тому числі – свободу слова, а також низку заходів для дітей, адже саме вони – читачі і автори майбутнього".

В рамках запланованих літературно-мистецьких заходів відбувся шостий Всевірменський форум письменників, а в будівлі Матенадарану була відкрита спеціальна галерея стародавніх книг, серед яких демонструвалась і перша вірменська друкована книга "Урбатагирк", яка складається з 124-х сторінок та 24-х заголовних мініатюрних розписів, надрукованих в чорному і червоному кольорах. Була представлена і нова виставка з нагоди 500-го ювілею першої вірменської друкованої книги, відбувались і інші виставки, фестивалі, присвячені поезії і літературі, було також відкрито пам'ятник "Мшо чарнтір" ("Мушський ізборник") – меморіал, присвячений двом відважним вірменкам, що врятували в трагічні дні Геноциду вірменів. А ще усі охочі могли насолодитись цікавим і красивим парадом літер на Площі Республіки Вірменії.

Родзинкою програми була запропонована молодіжною громадською організацією FlashMob Division акція "Банк книги", яка передбачала серію заходів за участю 20-ти столичних музеїв. Згідно з проектом, будь-яка людина, що бажала відвідати в ці дні один або кілька із залучених в проєкт музеїв, могла взяти з собою замість гаманця книгу з домашньої бібліотеки – художню або науково-пізнавальну та придбати на неї заповітний квиток в той чи інший музей. Одна книга, подана в дар, була рівноцінна одному квитку: здавши її в касу, відвідувач не тільки забезпечував собі вільний вхід в музей, але і отримував унікальну можливість поповнити книжкові фонди бібліотек країни. Ім'я-прізвище і підпис дарувальника в обов'язковому порядку наносились на літературний екземпляр, а через деякий час за допомогою сайту "Банку книги" можна дізнатися, в який саме бібліотеці знаходиться друкований подарунок.

Бангкок (Таїланд)

Комітет ЮНЕСКО обрав Бангкок Всесвітньою книжковою столицею 2013 року за його готовність з'єднати всі ланки книговидавництва та книготоргівлі, всіх учасників запропонованих видавничих проєктів, за виразну суспільну спрямованість представленої програми та високий рівень зобов'язань відносно намічених заходів. До того ж у 2013 році виповнювалось 2455 років від дня народження Будди, за яким ведеться літочислення у державі.

Бангкок у минулому відіграв значну роль у поширенні книгодрукування і культури читання у всій Південно-Східній Азії. Ще п'ятдесят років тому це місто було столицею однієї єдиної незалежної держави. У цій частині світу книгодрукування не стримували жодні заборони іноземних загарбників, тому до

міста з'їжджались письменники та інші творчі люди з навколишніх країн. Та й тепер найвідоміші книгарні столиці приваблюють численних читачів. Держава підтримує місцевих видавців, тому книги тайландською мовою за ціною доступні більшості населення.

Бангкок розпочав виконувати роль Всесвітньої столиці книги 22 лютого, коли до міського порту прибув пароплав "Логос" – найбільша у світі плавуча бібліотека. На борту пароплава перебуває 5000 книг з усіх галузей людських знань та культури. Пароплав уже побував у понад 40 країнах, його бібліотеку відвідали 2,6 мільйона читачів на п'яти континентах. 400 добровольців з усіх кінців світу, які входять до команди корабля, 12 годин на добу вітають відвідувачів, надаючи можливість почитати книги багатьма мовами світу.

Порт-Харкорт (Нігерія)

Нігерійське місто Порт-Харкорт боролось за звання книжкової столиці світу 2014 року у числі таких відомих міст, як Москва, Краків, Ліон, Оксфорд. Проте учасники відбіркового комітету ЮНЕСКО вирішили віддати пальму першості

Порт-Харкорту. І не випадково. Адже саме Порт-Харкорт представив Комітету найкращу програму, що увібрала в себе досить великий проект розвитку нігерійської видавничої культури, пропаганду читання серед населення країни, покликану підвищити загальний рівень грамотності громадян країни.

Слоган проекту громадської організації "Різнобарвний книжковий клуб", завдяки якій Порт-Харкорт став Всесвітньою книжковою столицею – 2014, – "Книги – вікна в наш світ можливостей" відобразив головну мету його організаторів: надання дітям та молоді доступ до якнайбільшої кількості книжкових матеріалів і бібліотек. Саме ентузіасти цієї громадської організації за допомогою різноманітних програм просували ідеї читання і ставили за мету розвинути у дітей звичку читати.

Порт-Харкорт став першим містом Тропічної Африки, що отримало цей престижний титул, і другим в Африці після Єгипетської Олександрії.

Серед "родзинок" програми заходів Порт-Харкорту з популяризації книги був, зокрема, щорічний літературний фестиваль *Garden City*.

До слова, у Порт-Харкорті живе нобелівський лауреат з літератури 1986 року Волі Шойнік, а також – це рідне місто таких відомих літераторів, як поет Габріель

Окара, новелісти Елехі Амаді і Кен Саро-Віва, драматург Ола Ротімі.

Інчхон (Південна Корея)

Статус Всесвітньої столиці книги 2015 року був присвоєний південнокорейському місту Інчхон, як підкреслювала ЮНЕСКО, за високий рівень програми з популяризації культури читання серед молоді та вразливих груп населення та досягнення в галузі популяризації читання серед найбільш вразливих верств населення.

Протягом року у місті був реалізований ряд широкомасштабних проєктів, зокрема: книжковий обмін в Азіатському регіоні; розповсюдження друкованої продукції на благодійній основі; концерти та інші заходи, присвячені літературі; зустрічі з літераторами з сусідніх країн; проведення спільних семінарів з міжнародними асоціаціями книжкових видавництв і торговельних організацій; створення глобального суспільства книголюбів-студентів.

У мерії Інчхону розуміли, що, отримавши почесний титул Всесвітньої столиці книги, місто стане відігравати важливу роль у країні під час проведення різних національних і міжнародних заходів, що мають відношення до літератури і книжкової галузі. Так і сталося, бо зараз це місто, що динамічно розвивається, з населенням понад 3 мільйони чоловік. Інчхон також має статус вільної економічної зони (ВЕЗ) для залучення іноземних інвестицій. Всього ж у Південній Кореї існує дві ВЕЗ (друга у місті Пусан-Чінхе).

Вроцлав (Польща)

2016 року книжкову естафету ЮНЕСКО прийняла Польща, а саме місто Вроцлав, яким була розроблена прекрасна програма, спрямована на розвиток читання для всіх та сприяння видавничим, книготорговельним галузям промисловості і популяризацію бібліотек на регіональному та міжнародному рівнях. Вроцлав став 16-ою Всесвітньою столицею книги.

Хоча призначення польського міста Всесвітньою книжковою столицею виглядало досить суперечливим. Згідно з даними компанії TNS Polska протягом 2015-го року 63% населення країни від 15-ти років не прочитали жодної книги, а 37% прочитали лише по одній. Щодо поляків, які протягом року прочитали понад 7-ми книг, то їх виявилось лише 8%, тоді як у 2002 році їх було майже 22%. За даними соціологів виявилось також, що 34% поляків беруть книги у друзів і знайомих, 33% – купують. 57% мешканців Польщі зізнались, що закінчивши школу чи університет, перестали читати. Тому було сподівання, що отримане Вроцлавом звання Всесвітньої книжкової столиці, зможе вплинути на захоплення поляків читанням. До того ж, у 2016 році Вроцлав, вже з ініціативи ЄС, отримав ще одне звання – Культурної столиці Європи.

Тож, зокрема, з цих двох нагод у місті відбулись святкові заходи: четвертий фестиваль "Європейська ніч літератури", який був присвячений, насамперед, творчості Вільяма Шекспіра та 26-й Вроцлавський ярмарок добрих книжок, на якому кожен охочий зміг купити не лише книжки, але й взяти автографи у письменників. Для дітей тут були заплановані численні майстер-класи, а для дорослих – зустрічі з авторами, зокрема, з Агнешкою Мартінкою, що написала відому книжку "Велосипедом з Любліна до Половинки на Уралі". Цікавою видалась розмова з театрологом професором Янушем Деглером, який виголосив свою лекцію про власну унікальну колекцію театральних листівок, а також зустріч з вроцлавським письменником Пйотром Залуським, чия остання книжка "Натхнені" представляє літературну хроніку часів романтизму.

На завершення свого перебування у статусі світової книжкової столиці, 23 квітня 2017 року, у Вроцлаві було презентовано світовий гімн книги. Це був вірш поета Тадеуша Ружевича "Волосок поета", музику до якого скомпонував композитор Ян Павлюшкевич. Цей твір мав за мету назавжди залишитися світовим гімном книги.

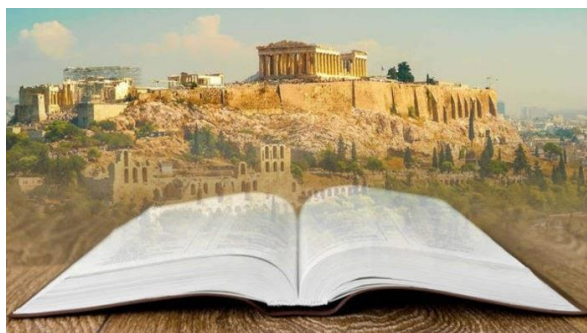
Конакрі (Гвінея)

Міжнародний Комітет ЮНЕСКО у ході засідання щодо оголошення Всесвітньої столиці книги 2017 року зупинив свій вибір на столиці Республіки Гвінея Конакрі. Таке рішення було прийняте через високу якість та велике різноманіття заходів, якими відзначалась його програма, зокрема, особливою роллю, що була відведена залученню місцевих громад, а також за його добре структурований бюджет та чіткі цілі з підвищеною увагою до молоді та розвитку писемності.

Великий внесок Республіки Гвінея у популяризацію книг та підвищення писемності свідчили про чітке бачення культури та освіти як рушіїв розвитку та відновлення. І ЮНЕСКО пообіцяла підтримати ці зусилля. Протягом усіх 12 місяців, починаючи з 23 квітня 2017 року, в країні проходили заходи, у яких брали участь відомі автори книг, видавці, представники торговельних мереж. Метою цього просвітницького марафону було прагнення віддати літературі, читанню належну увагу та посприяти поширенню цього захоплюючого методу підвищити свій інтелектуальний потенціал по всій країні.

Значна роль у цих заходах була відведена Національній бібліотеці та Архіву Гвінеї, розташованих у місті Конакрі. Ці заклади були засновані невдовзі після отримання країною незалежності у 1960 році і завжди відігравали значущу роль у підвищенні культурного потенціалу країни. Натепер Національна бібліотека має

фонд понад 40 тисяч томів, а архів – понад 3 тисячі справ. Конакрі є не тільки столицею Гвінеї, а й великим портом на Атлантичному океані. Місто розташоване на острові Томбо і півострові Калум, з'єднаних між собою дамбою. На острові Толеби знаходяться Президентський палац, монумент і вілли, в яких розміщуються міжнародні організації, посольства, банки та інші організації. Однією з головних визначних пам'яток міста є Велика мечеть, одна з найбільших в Західній Африці.

Афіни (Греція)

Столиця Греції – 18-те місто, яке стало Всесвітньою книжковою столицею. Афіни було обрано Світовою книжковою столицею через виняткову якість представленої програми заходів, що отримала підтримку усіх діячів книжкової індустрії. Розвиненість культурної інфраструктури і досвід міста в організації міжнародних заходів також були враховані членами Комітету ЮНЕСКО. Зокрема, Генеральний секретар Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій та установ Джеральд Лейтнер сказав: "Від імені глобальної бібліотечної спільноти вітаю Афіни з тим, що вони стали Книжковою столицею світу. Афіни були центром навчання та творчості протягом тисячоліть, і бібліотеки цього міста відіграють важливу роль, роблячи освіту доступною для всіх. Я впевнений, що майбутній рік покаже силу та креативність бібліотечної галузі у досягненні цієї мети".

Виправдовуючи вибір Міжнародного комітету, впродовж року, аж до 22 квітня 2019-го Афіни стали центром програм та заходів, спрямованих на популяризацію читання, підтримку книжок та авторів, а також подій, присвячених впливу книжок і читання на суспільство. Основою святкових заходів стали бібліотеки, як основні промоутери книг, запрошуючи жителів Греції та гостей країни відвідати різноманітні культурні заходи і насолодитися літературними скарбами країни. Розкрити невідомі культурні аспекти міста організатори заходів пропонували також і в інститутах, на великих фестивалях та інших культурних об'єктах.

З лозунгом "Книги всюди" грецька столиця протягом року провела серію заходів, пов'язаних з книгою, включаючи читання, проведення зустрічей з письменниками, перекладачами і ілюстраторами, організацію концертів, тематичних виставок, поетичних читань і семінарів для спеціалістів в сфері видавничої справи, а також різноманітні конкурси та заходи для дорослих і дітей. "Родзинкою" насиченої

програми стало читання книг у неочікуваних для перехожих місцях, а також запрошення на зустрічі з улюбленими грецькими і іноземними авторами.

Цілий рік Всесвітня книжкова столиця намагалась надихати, мотивувати до отримання знань і збільшувати інтерес до читання, залишаючи свій культурний

відбиток у сучасній грецькій культурі. Ідея полягала у тому, щоб зробити книги доступними для всього населення, включаючи мігрантів і біженців.

Шарджа (ОАЕ)

Місто Шарджа стало 19-ю Всесвітньою столицею книги. Це звання Шарджа отримала, насамперед, у зв'язку з інноваційним і інклюзивним характером міста, програмою заходів, орієнтованих на суспільство, та через те, що в країні велика увага приділяється збереженню самобутньої культурної спадщини. Протягом багатьох років Шарджа без коливань висловлювала свою любов і визнання цінності літератури і культури в цілому і неодноразово визнавалася культурною іконою, отримуючи за це численні нагороди і звання, серед яких присуджені ЮНЕСКО: "Культурна столиця арабського світу" (1998 рік) і "Столиця ісламської культури" (2014 рік). Вона є центром розвитку видавничої справи в регіоні і місцем проведення ряду заходів, присвячених усним оповіданням, розповсюдженню грамотності та читанню. Тут зосереджена велика кількість музеїв, театрів, галерей, бібліотек та інших культурних закладів.

Шарджа завжди прагнула демонструвати свою любов до літератури самим винятковим чином, і призначення її Книжковою столицею світу відкрило перед еміратом величезний світ можливостей. У цьому контексті Шарджа запланувала безліч цікавих заходів, пов'язаних зі світом книг, поставивши собі за мету встановити новий орієнтир для майбутніх світових столиць книги.

Заходи були об'єднані темою "Відкриваючи книгу – відкриваючи розум" і увібрали шість основних завдань: об'єднання суспільства, зміцнення знання, шанування спадщини, розширення можливостей для дітей і молоді, збільшення обізнаності та розвиток публіцистичної галузі. Програма заходів включала міжнародні конференції, семінари, виставки, фестивалі, лекції та публічні читання.

Протягом року в Шарджі проходили надзвичайно цікаві виставки арабської каліграфії, сесії амбітних письменників і поетів, видавничі майстер-класи, симпозіум з питань свободи висловлювання думок, конкурс молодих поетів, семінари-тренінги по створенню тактильних книг за системою Брайля, фотоконкурс, а також багаточисленні заходи, присвячені поліетнічному населенню. Серед цікавого популярними були також фестивалі усних оповідань, які стимулювали різні громади країни до об'єднання, вивчення спадщини регіону, участі в культурних

обмінах, розвитку інтересу до книг і читання. На додаток до цього, в місті Шарджа була відкрита перша вільна зона, присвячена книговидавництву, друку та розповсюдженню публікацій. Вона стала майданчиком для надання послуг, орієнтованих на задоволення потреб компаній та закладів, що працюють в сфері видавничої справи.

А ще на честь цієї знаменної події у Шарджі було відкрито пам'ятник "Міжнародної столиці книги 2019" – скульптури у формі факела висотою 36,5 метра, що знаменує непохитну силу книги в об'єднанні людей. Ще один амбіційний проєкт – "Будинок мудрості", що представляє собою бібліотеку і культурний центр, має бути відкритий для публіки у 2020 році. Побудований відповідно до сучасних технологій, він займе площу 12 тисяч квадратних метрів, буде включати бібліотеку з 105 000 книг, конференц-зали, майданчики для читання (всередині і на відкритому повітрі), кафе, лабораторії, майстерні, освітню зону для дітей і окремий простір для жінок. Також тут буде представлений високошвидкісний принтер, на якому можна не тільки надрукувати книгу, але і створити обкладинку. Передня частина фасаду буде повністю прозорою – зроблена з сонцезахисного скла, щоб відвідувачі могли насолоджуватися читанням книг при денному світлі з видом на навколишні сади, що оточують бібліотеку.

Куала-Лумпур (Малайзія)

Титул двадцятої Всесвітньої книжкової столиці перейде до Куала-Лумпур 23 квітня 2020 року. Зазначається, що це місто було обране через великий акцент на інклюзивній освіті, на розвитку освіченого суспільства та доступному читанні для всіх верств населення міста.

Основний месидж кампанії – "KL Васа – турбота через читання". Програма фокусуватиметься на чотирьох темах: читання у всіх його формах, розвиток інфраструктури книжкової індустрії, інклюзія та цифрова доступність, а також розширення прав і можливостей дітей за допомогою читання.

Під гаслом: "Куала Лумпур читає – читання як соціальна проблема", – з-поміж різноманітних подій та заходів, планується спорудження книжкового міста (The Kota Vuku Complex), проведення кампанії з популяризації читання серед пасажирів поїздів, підвищення якості цифрових послуг та доступності Національної бібліотеки Малайзії для людей з обмеженими можливостями, а також нові цифрові послуги для

12 бібліотек у бідних районах Куала-Лумпура.

Мета міста полягає в тому, щоб виховати культуру читання і сприяти інклюзивності, полегшуючи тим самим повсюдний доступ до

книг: "Місто, яке читає – це місто, якому небайдужа його доля". Амбіції міста в рамках програми Всесвітньої столиці книги перегукуються з програмою "Бачення-2020 для м. Куала-Лумпур" і проектом створення екоміста під назвою "Ріка життя", в якому мають розташуватись книжкові магазини і бібліотеки під відкритим небом, неподалік від недавно відновлених водних шляхів міста.

Тбілісі (Грузія)

23 квітня 2021 року естафету передачі титулу Всесвітньої книжкової столиці прийме грузинське місто Тбілісі.

Будучи почесним гостем Франкфуртського книжкового ярмарку 2019 року, Грузія стала відома багатьом у міжнародній видавничій спільноті як потужне середовище гордо індивідуалізованих культур, що прагнули зробити свій слід у світі як центр читання та письма. Тому не дивно, що саме Тбілісі згодом перейме звання книжкової столиці.

Грузинська програма буде обертатися навколо гасла: "Гаразд. Тож ваша наступна книжка – це...?" – і буде зосереджена на використанні сучасних технологій в якості потужних інструментів для популяризації читання серед молоді. Програма спеціально розроблена для дітей, молоді і читачів, що мають обмежений доступ до книг, та буде насичена інноваціями. Передбачено створення нових бібліотек, проведення дитячого книжкового фестивалю, а також розвиток сучасного цифрового проєкту по перетворенню книг у захоплюючі ігри. Крім того, планується відбудова першого грузинського видавництва.

Мер Тбілісі Каха Каладзе заявив, що рішення ЮНЕСКО "є важливою подією для нації з великою історією і древньою писемністю" і що це: "визнання Тбілісі як міста з унікальною історією освіти, літератури і мистецтва".

Тож, основна мета міста Тбілісі як Всесвітньої книжкової столиці – популяризація читання та підвищення доступності книг для читачів усіх соціальних рівнів.

Матеріал, викладений вище, радимо використати як інформаційно-пізнавальну мандрівку містами, що були названі Всесвітніми книжковими столицями. Доречним буде створення відео-презентації у вигляді інформаційної віртуальної виставки. Прикладом можуть стати Інформаційні віртуальні виставки з таких Інтернет-джерел:

<https://www.slideshare.net/dudchenko1969/ss-54381015>;

http://ij.kubg.edu.ua/images/kyiv_vsesvitnya_knyzhkova_stolycya.pdf;

Розкриваючи тему Всесвітніх книжкових столиць або закріплюючи знання за темою можна використати такі форми роботи:

Ерудит-конкурс "Всесвітні книжкові столиці"

Бібліотекар демонструє дітям чарівну квітку, на кожній пелюстці якої написано цікаве запитання про Всесвітні книжкові столиці. Діти, відірвавши пелюстку, мають дати відповідь на дане запитання.

Заочна екскурсія "Подорожуємо книжковими столицями світу"

Така форма роботи може бути проведена у формі усного журналу, бесіди за "круглим столом", прес-конференції. Бібліотекар може розробити сценарій, що передбачатиме розробку маршруту певним містом і відповідну послідовність дій: вступне слово ведучого, оголошення мети екскурсії і маршрут. Екскурсія має складатися з невеличких повідомлень із переглядом відео- та фотопрезентацій, обговорення, ігрової програми, підбиття підсумків і планування нового маршруту.

Наприклад: **"Подорож до Вроцлава. Читання не має меж"**.

Сценарій слід побудувати у вигляді подорожі містом, з зупинками в різних цікавих місцях. Зупинки можуть називатися так: "Станція Інформаційна", "Вроцлав – це Європа", "Видатні люди – уродженці Вроцлава", "Експрес-школа польської мови", "Пам'ятки Вроцлава", "Вроцлав – Всесвітня книжкова столиця - 2016" тощо.

Неодмінною умовою проведення заходу має бути оформлення книжкової виставки і зосередження уваги дітей на книгах, представлених на ній.

Цікавою може стати така форма, як **"Зустріч з актуальною книгою"**.

Це обов'язково повинна бути нова книга. Головне, щоб тема книги була актуальною для читацької аудиторії. Зустріч повинна бути присвячена детальному знайомству з книгою та її автором. В бібліотеці неодмінно знайдуться книги авторів – представників країн, міста яких визначались Всесвітніми книжковими столицями. Прикладом можуть бути книги таких авторів як: Федеріко Андахазі (Аргентина) – "Конкістадор"; Арам Пачян (Вірменія) – збірка оповідань "Робінзон"; Христина Рой (Словенія) – "У країні сонця. Друзі. Без Бога на світі"; Касдепке Гжегож (Польща) – "Зачіпки детектива Нишпорки. Канікули детектива Нишпорки"; Кшиштоф Зануссі (Польща) – "Стратегії життя, або Як з'їсти тістечко і далі його мати"; Мері Ловсон (Канада) – "По той бік мосту"; Анджела Нанетті (Італія) – "Чоловік, який вирощував комети" та "Мій дідусь був черешнею"; Пунсет Ана (Іспанія) – серія книжок "Клуб червоних кедів"; Ітзіар Міранда (Іспанія) – "Амелія", "Коко", "Фріда" та ін.

Ігри-змагання можуть бути побудовані у формі вікторини **"Запитання-відповідь"**, літературного турніру, ток-шоу, конкурсу-загадки, КВК, гри **"Поле чудес"** або бібліоквестів **"Всесвітніми книжковими столицями"**, що передбачають виконання завдань і отримання підказок для проходження наступних етапів гри: відгадування літературних загадок за темою, загадок з історії столиць, пошук цитат у книгах, пошук на полицях зазначених книг тощо.

Можна пограти з читачами в народні ігри країн, міста яких визнавались Всесвітніми книжковими столицями. Для прикладу:

"Бирки" (Польща)

Кількість учасників гри необмежена. Перед грою необхідно заготовити десять бирок – 8-сантиметрових дощечок. Бирки утворюють пари: імператор і імператриця, король і королева, принц і принцеса, селянин і селянка.

У процесі гри перший учасник повинен взяти в руки всі бирки, підкинути їх і намагатися зловити їх на долоні з випрямленими пальцями. Спійманими вважаються тільки пари, що збіглися. За імператорську дається 12 балів, за королівську – 7, за принца і принцесу – 4, за селян – 1 бал. Перемагає той, хто набере максимальну кількість балів за певну кількість кидків.

"Івол" (Греція)

Посередині залу або майданчика ставлять камінь, пеньок або щось подібне. Гравці діляться на 2 групи і за жеребом вирішують, яка з них головна. Після цього гравці розбігаються і за командою: "Час!" – учасники головної групи біжать до каменю, щоб доторкнутись до нього рукою. Інші їх ловлять, хитрують: раптово присідають, хапають супротивника за ноги і т. ін. Спійманого відводять убік, де він залишається до кінця гри. Поряд збираються ті, хто зуміли доторкнутись до каменю. Якщо останніх більше, ніж спійманих, перемога залишається за ними, в іншому випадку супротивники міняються ролями.

Цікавими читачам можуть бути і інші розважально-інтелектуальні ігри, такі, наприклад, як:

"Пошта"

Із тканини виготовляються шість кишеньок ("поштових скриньок") з написами будь-яких Всесвітніх книжкових столиць. Учасникам гри роздається рівна кількість карток з контурами країн, міста яких отримували титул Всесвітньої книжкової столиці. Діти повинні покласти ці картки в кишеньку відповідної країни і не помилитись адресою.

"Лови помилку"

Дітям зачитується невелика частина інформації про ту чи іншу Всесвітню книжкову столицю. Але в тексті робляться помилки. Дітям потрібно знайти ці помилки. Наприклад: двадцятою Всесвітньою книжковою столицею стане Мадрид (Іспанія). Правильна відповідь: Тбілісі (Грузія).

"Географічне лото"

Учасникам пропонується розрізана географічна мапа з вказаними на ній країнами – учасниками конкурсу на отримання почесного титулу. Також надаються

назви їх міст, що носять почесне звання Всесвітніх книжкових столиць. Дітям потрібно розмістити назви цих міст у відповідних країнах.

"Уявна подорож. Де це знаходиться?"

Бібліотекар зачитує короткі описи Всесвітніх книжкових столиць. Читачам потрібно впізнати країни. Переможцем буде той, хто дасть найбільшу кількість правильних визначень.

"Правильно поєднай"

Суть гри полягає у тому, щоб читач, отримавши декілька поштових листівок із Всесвітніх книжкових столиць та малюнків з якимись їхніми об'єктами, зумів правильно поєднати листівки і ці малюнки.

"Збери карту Всесвітніх книжкових столиць"

Читачам роздаються картки з назвами Всесвітніх книжкових столиць. Читачам потрібно розмістити Всесвітні книжкові столиці на географічній мапі.

"Відкритий мікрофон"

Слово надається читачам, які бажають поділитись власними враженнями від відвідин якоїсь країни і міста, що увійшли до списку Всесвітніх книжкових столиць.

"Складіть назву"

Назву Всесвітньої книжкової столиці розрізають на окремі склади і перемішують. Дітям потрібно скласти назву столиці. Наприклад: Ант-вер-пен, Ам-сте-рд-ам і т. д.

"Знайди Всесвітні книжкові столиці серед слів"

в	р	о	ц	л	а	в	я	а	р	н	в	о	є	р	е	в	а	н	с	м	т	п	а	і	т	у	р	і	н	п	а	в	б	о	г
о	т	а	а	в	д	н	ь	ю	-	д	е	л	і	д	р	п	о	р	т	-	х	а	р	к	о	р	т	к	л	з	і	с	и	с	н
м	ч	б	а	м	с	т	е	р	д	а	м	с	м	б	е	й	р	у	т	е	м	а	д	р	и	д	п	й	а	і	л	ю	б	л	я
н	а	р	о	л	е	к	с	а	н	д	р	і	я	т	д	ж	є	з	а	с	и	т	м	о	н	р	е	а	л	ь	т	а	в	к	в
б	у	е	н	о	с		а	й	р	е	с	е	н	б	а	н	г	к	о	к	н	к	у	л	і	с	а	н	т	в	е	р	п	е	н
г	п	о	р	ю	я		к	а	н	а	к	р	і	п	а	ш	а	р	д	ж	а	г	і	н	ч	х	о	н	ц	у	п	в	р	а	л
д	а	ф	і	н	и		д	є	щ	р	о	к	у	а	л	а	-	л	у	м	п	у	р	д	е	у	т	т	б	і	л	і	с	і	я

в	р	о	ц	л	а	в	я	а	р	н	в	о	є	р	е	в	а	н	с	м	т	п	а	і	т	у	р	і	н	п	а	в	б	о	г
о	т	а	а	в	д	н	ь	ю	-	д	е	л	і	д	р	п	о	р	т	-	х	а	р	к	о	р	т	к	л	з	і	с	и	с	н
м	ч	б	а	м	с	т	е	р	д	а	м	с	м	б	е	й	р	у	т	е	м	а	д	р	и	д	п	й	а	і	л	ю	б	л	я
н	а	р	о	л	е	к	с	а	н	д	р	і	я	т	д	ж	є	з	а	с	и	т	м	о	н	р	е	а	л	ь	т	а	в	к	в
б	у	е	н	о	с		а	й	р	е	с	е	н	б	а	н	г	к	о	к	н	к	у	л	і	с	а	н	т	в	е	р	п	е	н

Г	П	О	Р	Ю	Я	К	А	Н	А	К	Р	І	П	А	Ш	А	Р	Д	Ж	А	Г	І	Н	Ч	Х	О	Н	Ц	У	П	В	Р	А	Л
Д	А	Ф	І	Н	И	Д	Є	Щ	Р	О	К	У	А	Л	А	-	Л	У	М	П	У	Р	Д	Є	У	Т	Т	Б	І	Л	І	С	І	Я

Можна організувати в приміщенні бібліотеки **демотеку**, присвячену Всесвітнім книжковим столицям, і всьому, що з ними пов'язане. Демотека – це місце (творчий куточок), де читачі, відвідувачі та гості бібліотеки можуть залишити свої власні роботи – "демки" з музики, літератури, фотографії, фільмів, графіки тощо за темою "Всесвітні книжкові столиці" для того, щоб про них дізнався широкий загал.

Сподіваємось, що колись і одне з українських міст стане Всесвітньою книжковою столицею, хоча б наша столиця – Київ чи, наприклад, місто Львів.

До слова, у грудні 2015 року Львів увійшов до Мережі креативних міст ЮНЕСКО, здобувши титул "Місто літератури ЮНЕСКО". А у 2018 році Львів заснував Премію "Міста літератури ЮНЕСКО", що присуджується авторові або перекладачеві за оригінальний або перекладний художній твір, який вперше опублікований українською мовою у попередньому календарному році. Така літературна нагорода стала першою в Україні премією від окремого міста і є щорічною Всеукраїнською літературною премією.

Першим лауреатом цієї премії 2018 року став Петро Яценко, якого нагородили статуеткою та сертифікатом на 150 тисяч грн. за кінороман про Івана Нечуя-Левицького "Нечуй. Немов. Небач". Спеціальні відзнаки за "побудову міжкультурних та міжлітературних мостів порозуміння" та премії по 25 тис. грн. отримали перекладачки Ольга Любарська за переклад книги Сильвії Плат "Під скляним ковпаком" (Видавництво Старого Лева) та Ярослава Стріха за переклад твору Кейт Аткинсон "Руїни бога" (видавництво "Наш Формат").

У 2019 році лауреатом цієї премії став Андрій Содомора за переклад творів Гесіода "Походження богів. Роботи і дні. Щит Геракла". Спеціальними відзнаками за "побудову міжкультурних та міжлітературних мостів порозуміння" були нагороджені Катерина Калитко за поетичну збірку "Бунар" (Видавництво Старого Лева) та Анна Вовченко за переклад роману Джеффри Євгенідіса "Середня стаття" (Видавництво Старого Лева).

Для Львова книга завжди мала і буде мати особливий сенс. А підтримка україномовних видань для міста завжди була пріоритетним завданням. Маючи титул "Місто літератури ЮНЕСКО" Львів має всі шанси претендувати на почесне звання Всесвітньої книжкової столиці. Львів – Всесвітня столиця книги! Здається, звучить

непогано. "Прихильність до ідеалів культурного розмаїття" в Україні ніби є, "діалог і терпимість" – теж знайдуться. Отож, залишається вразити міжнародний відбірковий комітет представленою програмою. І тоді увага світової літературної громади точно буде нашою. Принаймні на один рік.

Список використаної літератури

Книги:

Амстердам, или «Дамба на реке Амстел» // 50 знаменитых городов мира. – Харьков : Фолио, 2009. – С. 5-13.

Аргентина – країна дивовижного калейдоскопу ландшафтів // Країни світу. Америка. Австралія. Океанія. – Харків : Фоліо, 2006. – С. 170-182.

Афины: город, посвящённый богине // 50 знаменитых городов мира. – Харьков: Фолио, 2009. – С. 14-22.

Бангкок – резиденция Изумрудного Будды // 50 знаменитых городов мира. – Харьков : Фолио, 2009. – С. 23-32.

Буэнос-Айрес – столица Серебряной страны // 50 знаменитых городов мира. – Харьков : Фолио, 2009. – С. 80-89.

Дели . На перекрёстке культурных и религиозных традиций // 50 знаменитых городов мира. – Харьков : Фолио, 2009. – С. 137-147.

Зустрінемося у Вроцлаві! : Путівник. – Вроцлав : [б.в.], [б.р.]. – 26с.

Індія – колыска східної цивілізації // Країни світу. Азія. – Харків : Фоліо, 2006. – С. 73-82.

Канада – справжня федерація // Країни світу. Америка. Австралія. Океанія. – Харків : Фоліо, 2006. – С. 83-95.

Колумбія – мрія шукачів пригод // Країни світу. Америка. Австралія. Океанія. – Харків : Фоліо, 2006.– С. 220-225.

Ліван – земля ханаанська // Країни світу. Азія. – Харків : Фоліо, 2006. – С. 188-192.

Мадрид – город с особым характером // 50 знаменитых городов мира. – Харьков : Фолио, 2009. – С. 243-252.

Малайзія – країна джунглів і хмарочосів // Країни світу. Азія. – Харків : Фоліо, 2006. – С. 192-198.

Монреаль – город у Королевского холма // 50 знаменитых городов мира. – Харьков : Фолио, 2009. – С. 287-298.

Об'єднані Арабські Емірати – казково багата країна // Країни світу. Азія. – Харків : Фоліо, 2006. – С. 225-232.

Таїланд – «Земля вільних» // Країни світу. Азія. – Харків : Фоліо, 2006. – С. 269-278.

Періодичні видання:

Бейдик, О. Малайзія – країна дивовижної природи, історії, культури / О. Бейдик // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2013. – № 20. – С. 1-11.

- В поєсах покоя : [О Таїланде] // Гео. – 2013. – № 11. – С. 72-86.
- Исакина, Ю. Афины. Город, в котором история забыла умереть / Ю. Исакина // Мир туризма. – 2019. – №2. – С. 72-74.
- Испания // Колосочок. – 2019. – № 1-4. – С. 3-4.
- Италия // Колосочок. – 2019. – № 1-4. – С. 9-10.
- Кріт, Н. За Піренейськими горами : [Про Іспанію] / Н. Кріт // Колосок. – 2018. – №6. – С. 34-41.
- Лепська, Л. У них, в Іспанії / Л. Лепська // Гетьман. – 2018. – № 1-2. – С. 60-61.
- Мамзенко, Н. Низинні землі Європи – Нідерланди / Н. Мамзенко // Колосок. – 2019. – №1. – С. 40-45.
- Манойло, В. Нідерланды ландшафтно-архитектурные / В. Манойло // Ландшафт и архитектура. – 2018. – № 2. – С. 79-81.
- Место, где тебя всегда ждут : [О Египте] // Вокруг света. – 2019. – № 9. – С. 53.
- Миронова, К. Здоровая эйфория : [О Таїланде] / К. Миронова // Вокруг света. – 2018. – № 12. – С. 26-34.
- Неправська, Н. Силезія: туризм + транзит : [Про воєводство Нижня Силезія у Польщі та м. Вроцлав] / Н. Неправська // Український туризм. – 2018. – №2. – С. 60-63.
- Нідерланди // Колосочок. – 2019. – № 1-4. – С. 5-6.
- Осавелюк, О. Канада / О. Осавелюк // Все для вчителя. – 2013. – № 3. – С. 71-75.
- Петринка, Л. Знайома незнайомка – Польща / Л. Петринка // Колосок. – 2019. – №4. – С. 32-37.
- Петринка, Л. Усі дороги ведуть у Рим / Л. Петринка // Колосок. – 2019. – №9. – С. 20-27.
- Польща // Колосочок. – 2019. – № 1-4. – С. 3-4.
- Польща // Позакласний час. – 2018. – №4. – С. 40-41.
- Республіка Польща // Розкажіть онуку. – 2018. – № 4. – С. 44.
- Фролов, А. Амстердам : рекомендації місцевих / А. Фролов // Мир туризма. – 2018. – №1. – С. 42-45.
- 14 цікавих фактів про Іспанію // Сучасна освіта. – 2017. – № 11-12. – С. 13.
- Шарджа: 7 открытий // Вокруг света. – 2019. – № 4. – С. 88-89.
- Юркова, О. Бейрут сім разів стирали з лиця землі / О. Юркова // Країна. – 2019. – № 7. – С. 36-39.

Комунальний заклад "Запорізька обласна
бібліотека для дітей "Юний читач"
Запорізької обласної ради

69006
м. Запоріжжя,
вул. В. Лобановського, 14

Телефони: (061) 236-85-62
236-85-63
236-86-27
236-86-49
Факс: (061) 236-85-62

Електронна пошта: zobd@ukr.net
Сайт: www.zobd.zp.ua